

DELREGIONAL GENOMFÖRANDEPLAN

Fyrbodal 2014 – 2020

20

PRIORITERADE
INSATSER I
FYRBODAL

Fyrbodal

DELREGIONAL GENOMFÖRANDEPLAN för Fyrbodal 2014 – 2020

Fyrbodals kommunalförbund

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Bakgrund	4
Fyrbodal - en resurs för hela regionen	5
Fyrbodals utmaningar och framgångsfaktorer	6
Detta vill Fyrbodal åstadkomma	7
Drivkrafter för vår samverkan	8
Prioriterade insatser	9
En ledande kunskapsregion	10
En region för alla	12
En region där vi tar globalt ansvar	14
En region som syns och engagerar	16

Bakgrund

Detta dokument har framtagits i bred samverkan mellan Fyrbodals fjorton kommuner. Medverkat under arbetet har också en lång rad externa aktörer, såsom Högskolan Väst, Innovatum, representanter från ”den sociala ekonomin” och representanter från näringslivet. Planen kommer att utvärderas och eventuellt revideras under 2017. Målen i samtliga aktiviteter på länsnivå är redovisat i Västra Götaland 2020.

Trots rubriken är detta inte en komplett plan för genomförande av Västra Götaland 2020 i Fyrbodal. Detta dokument ska snarare ses som en prioritering av vilka områden vi i vår delregion särskilt vill satsa på. Vi har fokuserat på att motivera valda områden och svara på ”vad-frågorna”. I den årliga verksamhetsplanen kommer ”hur-frågorna” att besvaras; ambitionsnivåer, konkreta aktiviteter och förväntade resultat.

Detta dokument antogs av Fyrbodals kommunalförbunds direktion 2014-05-08..

Fyrbodal - en resurs för hela regionen

Med rätt satsningar kommer Fyrbodalsområdet att fortsätta vara en viktig del i hela Västra Götalands utveckling. De resurser som finns i området är betydelsefulla för framtidens utveckling. För oss är det angeläget att vara ett område som kan erbjuda våra invånare och besökare ”Det goda livet” även i framtiden.

Vi befinner oss i ett gynnsamt geografiskt läge mellan två stora befolkningscentra. Vi är expansionsytan mellan Göteborgs- och Osloregionerna. Här finns samverkande kommuner med hög kompetens, starka nätverk, bra kommunikationer, gott om mark och lokaler, väl utbyggd IT-struktur, ett positivt innovationsklimat och fantastiska livsmiljöer. Dessutom är kostnadsbilden mycket förmånligare än i storstäderna.

- Vi har en attraktiv miljö där närheten till vatten – både sött och salt - spelar stor betydelse.
- Vi är redan idag framgångsrika när det gäller kulturaktiviteter och vårda vårt kulturhistoriska arv.
- Vi har stor innovationskraft inom flera teknikområden exempelvis inom fordonsindustrin. Satsningar görs ständigt för att utveckla och förädla denna resurs.
- Vi är ett av landets mest uppskattade besöks- och turistmål.

Fyrbodals utmaningar och framgångsfaktorer

Under de tre senaste decennierna har näringslivet genomgått **kraftig omstrukturering**. Från relativt smal branschstruktur med beroende av stora industriföretag till en breddning av näringslivet till mer småföretagande, tjänster, handel, turism, kulturella näringar mm. Den nya strukturen kräver andra kompetenser och nivåer på utbildningen. **Tillgången till högskoleutbildning** har blivit allt mer avgörande. Därför är Högskolan Väst, Stenebyskolan, Lovén-institutet, samverkan mellan utbildningsanordnare och matchningen mellan utbildning och arbetsmarknadens behov helt avgörande för vår framtid.

Det finns **högt kunnande** i Fyrbodal inom framför allt teknikområdet. Samtidigt förändras näringslivet i snabb takt vilket gör att vi inte kan slå oss till ro. För att vara en del av denna utveckling är framgångsfaktorerna att fortsätta stimulera entreprenörskap, satsa på näringslivsutveckling i befintliga företag och stödja olika former av utvecklingssatsningar som gagnar näringslivet. Den redan startade satsningen på de starka företagskluster inom exempelvis fordon, flyg, maritim sektor, kulturella näringar, turism och miljöteknik måste förvaltas.

Under de senaste decennierna har det skett en **inomregional spridning i utveckling**. De mindre kommunerna tappar i befolkning och de större städerna i området blir allt mer betydelsefulla som draglok för Fyrbodals utveckling.

En viktig framtidsfaktor är **kommunikationer**. Tillgången till en smidig arbets- och utbildningspendling inom Fyrbodal, men också till **Göteborg**, är en avgörande faktor för framgång. Detta innebär också att arbetskraftsutbudet i Göteborg kan bidra till den försörjning av kompetens som krävs för vår arbetsmarknad. På samma sätt handlar det om att se möjligheterna kopplade till **Oslos** arbetsmarknadsregion.

Kvaliteten i skolan är av central betydelse för Fyrbodals utveckling. För att möta dagens och framtida kompetensförsörjningsbehov behöver utbildningsanordnarna samverka och arbeta nära arbetsgivarna.

Behovet är idag större än tidigare av en **inomregional arbetsdelning och regionalt ledarskap**. En funktionell roll- och arbetsdelning måste etableras som utgår från respektive kommuns komparativa fördelar. Fyrbodal är en del av Västra Götalandsregionen och ingår därmed i en region som har eget ansvar för sin regionala utveckling. Det innebär att det vilar ett stort ansvar på det politiska ledarskapet i Fyrbodal att driva utvecklingsfrågorna gemensamt i området.

Detta vill Fyrbodal åstadkomma

- Utveckla infrastrukturen. För att driva utvecklingen framåt krävs ytterligare investeringar i vägar, järnvägar, sjöfart och bredband. Bygga en kollektivtrafik som är ett föredöme när det gäller kvalitet och hållbarhet. Ökade satsningarna på förnybara drivmedel.
- Främja utvecklingen av konkurrenskraftiga små och medelstora företag. Skapa förutsättningar och stödja satsningar på nya innovationer. Etablera oss som en framgångsrik region inom de ”nya näringarna”. Stimulera till ett ökat entreprenörskap för alla grupper och åldrar. Utveckla test- och demonstrationsarenor där nya idéer testas och omsätts till praktik.
- Bli en aktiv och nyskapande kulturregion som hörs och syns i hela landet. Bli ett föredöme när det gäller både stadsutveckling och integration. Fyrbodal vill vara en aktiv part och skapa landets bästa system för att stödja kulturföretagande och verksamheter inom kulturområdet. Vara en aktiv part för att utveckla mötesplatser samt arbeta för att vidga deltagandet.
- Göra gemensamma satsningar på besöksnäringen och utveckla det vi redan har. Förstärka arbetet kring mötesindustrin och evenemang.
- Kraftsamling på ökad samverkan mellan utbildning och arbetsliv. Skapa en sammanhållen arena för ungas möjligheter till praktik, ferieplatser och mentorer.

Drivkrafter för vår samverkan

Vi tror att samverkan är lösningen på en rad utmaningar. Vi är övertygade om att det är genom samverkan vi bäst möter många av de utmaningar för att nå framgång i utvecklingsuppdraget. Drivkrafter för vår samverkan är:

- Befolkningsutvecklingen i delar av området.
- Minskade skatteintäkter i flera kommuner på grund av en åldrande befolkning och färre i arbetsför ålder.
- Behovet av att anpassa tillgången till kompetensutveckling till arbetsmarknadens kompetensbehov.
- Ett allt tydligare behov av gemensam fysisk samhällsplanering. Kanske framför allt inom området mark och vatten.
- En gemensam arbetsmarknad.
- Regional högskola.
- Relativt små kommuner.
- Positiva erfarenheter av tidigare samverkan mellan kommunerna/offentlig sektor liksom mellan företag och forskning/utbildning.
- Optimera våra gemensamma offentliga resurser.

Prioriterade insatser

Alla de 32 frågorna i VG 2020 är viktiga för en bra utveckling. Av dessa har vi särskilt lyft fram 20 stycken. De frågor som valts ut är för oss särskilt angelägna att genomföra för att kunna uppnå en gynnsam utveckling i vår del av regionen.

Några frågor hör i första hand hemma lokalt och andra frågor har bäst uppväxling i andra strukturer. De 20 frågorna som lyfts fram i detta dokument är avsedda för ett gemensamt arbete i Fyrbodal.

De generella perspektiven; jämställdhet, miljö, internationalisering och integration ska genomsyra alla de aktiviteter vi arbetar med.

En ledande kunskapsregion

Stimulera ökat entreprenörskap och intraprenörskap (1.1.1)

Varför:

Entreprenöriella kompetenser är värdefulla för individen och för samhället i vid bemärkelse. Dessa kompetenser bidrar till individens möjligheter att bättre anpassa sig till den nya arbetsmarknaden där det handlar om att arbeta innovativt, bryta traditionella mönster eller starta företag. Här har utbildningsväsendet ett stort ansvar för att ta en aktiv del i arbetet. Detta gäller generellt, men kanske ännu mer i områden där omställningen inom näringslivet är betydande. Detta arbete måste påbörjas redan i tidig ålder.

Detta ska ske genom att ...

- Driva gemensamma utvecklingsprojekt.
- Utveckla samverkan mellan skola och arbetsliv.
- Ge stöd till att förverkliga idéer.
- Ge stöd åt nya innovationer att utvecklas vidare.
- Arbeta med attitydpåverkan inom grund-, gymnasie- och högskola.

Skapa starka förutsättningar för att förverkliga idéer och starta företag (1.1.2)

Varför:

För att uppnå ett dynamiskt och växande näringsliv krävs det ett inflöde av nya företag. Ur den kompetens som finns hos enskilda och företag i vår delregion kommer många nya idéer och produkter. Dessa idéer behöver stöd för att till slut bli arbetstillfällen.

Nyföretagande inom nya branscher och kunskapsområden är viktigt för att utveckla ett mer dynamiskt och diversifierat näringsliv och för att öka sysselsättningen. Detta är särskilt betydelsefullt i vår delregion där omställning inom näringslivet är stor.

Detta ska ske genom att ...

- Gemensamt ha resurser som kan erbjuda intressenter att utbilda sig, få handledning och förverkliga sina idéer – stöd till nyföretagande.

Främja utvecklingen av konkurrenskraftiga små och medelstora företag (1.1.3)

Varför:

Små och medelstora företag spelar en avgörande roll för sysselsättning, förnyelse av och diversifiering av näringslivet. Detta särskilt i ett område med omställning från få stora arbetsgivare med många anställda till fler små- och medelstora företag.

Utveckling av nya produkter och tjänster samt tillämpning av nya kunskaper behöver därmed förstärkas ytterligare, så att de områden som vårt näringsliv är specialiserat inom klarar den fortsatta konkurrensen än bättre framöver.

Vi behöver tillsammans tydligare fokusera på vårt gemensamma stöd till vårt befintliga näringsliv.

Detta ska ske genom att ...

- Samverka. Företagen ser inte kommungränserna.
- Satsa på nya innovationer och stöd till befintligt näringsliv.
- Satsa på gemensamma strukturer för detta arbete såsom Innovatum och olika företagsnätverk.
- Stimulera samverkan mellan regionala, nationella och internationella organisationer som har till uppgift att stödja och utveckla nya innovationer.

Utveckla test- och demonstrationsarenor där nya idéer omsätts till praktik (1.2.3)

Varför:

För att vi fullt ut ska kunna utnyttja den kompetens som finns inom framför allt teknikområdet behöver vi gemensamt skapa möjligheter att testa nya idéer och innovationer.

Detta ska ske genom att ...

- Fortsätta utveckla det redan påbörjade arbetet som framför allt är kopplat till Innovatum.
- Offentlig sektor i Fyrbodalen medverkar till att test- och demoarenor kan skapas.
- Utveckla och testa tjänster och idéer för att underlätta tillfälligt företagande som kan leda till övergång till eget företagande.

En region för alla

- Skapa en sammanhållen arena för ungas möjligheter till praktik, ferieplatser och mentorer (2.1.1)
- Kraftsamling på ökad samverkan mellan eftergymnasial utbildning och arbetsliv (2.1.2)
- Främja ett arbetsliv som aktivt engagerar sig för barn och ungdom (2.1.3)
- Förkorta och förenkla vägen till arbetsmarknaden genom vägledning och validering (2.2.2)
- Effektiv kompetensförsörjning och livslångt lärande i företag och organisationer (2.2.3)
- Utveckla samordningen inom utbildningssystemet, möta framtidens kompetensbehov (2.2.4)

Varför:

Kompetensförsörjningsfrågan är på många sätt en utmaning för Fyrbodal. Den stora och snabba omställningen inom näringslivet ställer nya och större krav på en väl fungerande utbildningsstruktur. Åldersstrukturen med en åldrande befolkning innebär ökade behov av omsorg och sjukvård. Generationsväxlingen med stora pensionsavgångar inom många yrkesgrupper. Utbildningsnivån är lägre än riksgenomsnittet och andelen högskolestuderande 20-24 år i Fyrbodal är lägst i hela VGR samtidigt som vi ser en ökad efterfrågan på högutbildade.

Vi har idag påbörjat en samverkan inom utbildningsområdet. Detta arbete behöver utvecklas ytterligare. En samverkan i delregionen när det gäller utbildning är en förutsättning för att vi ska klara av att tillgodose det behov som finns. Aktörer som vi ser skall samverka är kommunala skolor, friskolor och folkbildningen. Ett ytterligare viktigt område är samverkan när det gäller inventering av arbetslivets behov för framtiden. En ökad fokusering på utbildning och krav på kvalitet kräver en samordning av resurserna.

Detta ska ske genom att...

- Samordna och samplanera utbildningarna inom och mellan olika utbildningsnivåer.
- Utveckla matchningen mellan utbud och efterfrågan.
- Möjliggöra för alla i Fyrbodal att ta del av hela det utbud som finns i området.
- Fortsätta bygga gemensamma strukturer tillsammans med näringslivet för att möjliggöra en bättre samordning mellan utbildningsanordnarna och näringslivet.
- Samverka med näringslivet när det gäller planering av utbildningsinsatser.
- Samordna insatser för att knyta studerande på eftergymnasial nivå till områdets företag för att bistå med praktikplatser, examensarbeten och studiebesök.

● Investera i transportinfrastruktur som driver regional och nationell utveckling (2.3.1)

Varför:

Behovet av säkra, snabba och tillförlitliga transporter ökar ständigt. Det gäller både person- och godstransporter, oavsett transportslag. Arbetsmarknadsområdena måste bli större och invånarna förväntar sig allt större möjligheter att bo kvar i hela regionen men ändå kunna pendla till arbete och utbildning. Därför vill vi för framtiden kunna erbjuda invånare en tillförlitlig, säker, tillgänglig, effektiv och hållbar infrastruktur. Denna struktur har också en avgörande betydelse för Fyrbodals attraktivitet, orters utveckling och delregionens samlade utveckling och tillväxt.

Inom detta område inkluderar vi också givetvis behovet av en väl utvecklad bredbandsstruktur i hela området.

Detta ska ske genom att ...

- Investeringar i infrastruktur där den gör mest nytta för människor och företag och för att åstadkomma arbetsmarknadsförstoring inom hela regionen.
- Främja en ökad intermodalitet som ger mer hållbara transporter.
- Gemensamt påverka de strukturer som ansvarar för utvecklingen av infrastrukturen.
- Bevaka och satsa på gemensam kunskapsbildning.
- Stödja utbyggnaden av bredband/fiber.

● Bygga ut en kollektivtrafik som är ett föredöme när det gäller kvalitet och hållbarhet (2.3.2)

Varför:

Fyrbodal består till stor del av skärgård och landsbygd. För att främja möjligheten till boende i hela Fyrbodal måste tillgången på kollektivtrafik vara god även på landsbygden. En effektivisering inom kollektivtrafiken kan ge negativa konsekvenser för landsbygden. Vi behöver också medverka i arbetet med att ta fram alternativa lösningar för resandet som kan tillgodose de behov som vår del av regionen behöver för att fortsätta kunna utvecklas.

Detta ska ske genom att...

- Verka för att förändra beteenden och resmönster mot kollektiva transportmedel.
- Arbeta för en väl utbyggd, tillgänglig och attraktiv kollektivtrafik även på landsbygden.
- Påverka turtäthet och rutter för att maximera nytta och incitament för resande med kollektivtrafik.

En region där vi tar globalt ansvar

Göra VG till modell för hållbar landsbygdsutveckling, samspel stad/land (3.1.3)

Varför:

I Fyrbodal finns mycket goda, naturgivna förutsättningar för en hållbar samhällsutveckling. Vi har tillgång till såväl stora arealer produktiv skogs- och jordbruksmark, hav som sjöar. Det ger säregna möjligheter för utveckling av hållbara lösningar i form av närproducerade livsmedel, biomassa, nya produkter, material och energilösningar. Genom att ännu bättre koppla landsbygdens möjligheter för städernas utmaningar inom hållbarhet med landsbygdens utmaningar i form av minskad befolkning och svårigheter att locka nya etableringar kan tillväxt- och utvecklingseffekter nås.

Detta ska ske genom att...

- Aktivt stödja samverkan mellan stad och land genom att driva projekt som stödjer en hållbar utveckling.
- Främja en affärsutveckling med fokus på miljöområdet.

Utveckla miljölösningar med ambition att påverka globalt via affärsdriven miljöutveckling (3.1.4)

Varför:

I Fyrbodal finns ett stort kunnande och goda exempel kring affärsdriven miljöutveckling. Exempel på detta är vindkraft, vågkraft, biogas, elfordonsutveckling, miljöinnovationsutveckling, skogsrelaterade satsningar, marin energi och innovation. Genom att mer strategiskt satsa på att befintliga exempel utvecklas och leder till utvecklingssatsningar i Fyrbodal kan vi både uppnå miljöeffekter och sysselsättningseffekter.

Detta ska ske genom att ...

Fortsätta utveckla de aktiviteter vi redan påbörjat inom området så som utbildningsinsatser, företagsstöd, klustersamarbeten, internationell samverkan och gemensam planering.

Samverkan kring inköp som driver hållbar utveckling, innovation och lokal utveckling (3.2.2)

Varför:

Det offentliga är en kraftfull aktör för att driva förändringar. Detta kan nyttjas betydligt mer för att uppnå affär- och miljönytta. Genom att kommunerna i större utsträckning samarbetar kan Fyrbodals kommun bli en viktig kugge för att företag ska kunna etablera sig med nya, mer hållbara produkter och tjänster.

Detta ska ske genom att ...

- Utveckla kompetensen genom samverkan.
- Ta gemensamma kommunala initiativ för en positiv utveckling.

En region som syns och engagerar

Främja en aktiv och nyskapande kulturregion för alla i hela Västra Götaland (4.1.1)

Varför:

Fyrbodals kommuner satsar idag en hel del på kulturen. Vi vill fortsätta vara en ledande region med bra system för att stödja kulturföretagande och verksamheter inom kulturområdet. Vi har unika tillgångar och uppstartade verksamheter i exempelvis Gerleborgsområdet och på Not Quite.

Det ska ske genom att ...

- Stärka den mångfald vi har genom samverkan.
- Utveckla de unika förutsättningarna i kommunerna utanför storstaden.
- Genom samverkan kunna få ett större utbud, ökad effektivitet och en bättre attraktionskraft.
- Utveckla och stödja det befintliga föreningslivet.

Utveckla Västra Götaland som en plats där unga möts, främja ungdomskulturen (4.1.2)

Varför:

Flera av kommunerna i Fyrbodal gör stora satsningar för att främja ungdomskulturen. Gemensamt behöver vi utveckla former för samverkan och utveckling inom området. Vi vill utveckla den nära koppling som finns mellan integrationsarbete och främjande av ungdomskulturen.

Detta ska ske genom att ...

- Skapa attraktion att stanna kvar i regionen.
- Utveckling av integrationsarbetet.
- Kunskapsspridning av pågående aktiviteter.
- Arbeta för att vidga deltagandet.

Satsa på internationell mötesindustri, evenemang och på att stärka besöksnäringen (4.2.2)

Varför:

Delar av Fyrbodal är ett av Norra Europas mest eftertraktade rekreationsområden. Fyrbodal är ett område som ligger strategiskt mellan två stora befolkningscentra. Detta måste utnyttjas bättre.

I Fyrbodal finns flera goda innovationer inom framför allt energiområdet. Detta behöver visas upp på ett mer genomarbetat sätt.

Mötesindustrin är ett område som ständigt utvecklas. Där har Fyrbodal stora möjligheter att finnas med som en viktig aktör i framtiden.

Detta ska ske genom att ...

- Gemensamt driva projekt som bättre utnyttjar vårt strategiska läge mellan två stora befolkningscentra – Göteborg och Oslo.
- Gemensamt stärka marknadsföringen genom gemensamma strukturer för information.
- Gemensamt kraftsamla för att öka attraktionskraften.

Riva gränshinder och öka samverkan med Norge, etablera region Oslo/Göteborg/Öresund (4.2.3)

Varför:

Fyrbodal ligger strategiskt i kraftfältet mellan Göteborgsområdet och Oslo/Östfold. Fyrbodal och Göteborgsområdet har redan inom många områden en gemensam arbetsmarknad. Vi har ett stort utbyte av tjänster, varor, arbetskraft och utbildningar med Norge. En stor potential finns i att fortsätta utveckla denna samverkan, framför allt med Östfold.

Fortfarande finns ett antal gränshinder för både enskilda individer och för företag. Dessa behöver rivas för att vi ska få full kraft i vårt arbete.

Detta ska ske genom att ...

- Medverka i framtagandet av en gemensam strategi och handlingsplan för uppdraget. Leda arbetet vidare efter den handlingsplan som tagits fram.
- Utveckla en bra samverkan med Svinesundskommittén.
- Utnyttja det Interregprogram som särskilt finns för området för att växla upp det arbete som behöver göras.

Driva offensiva insatser för att etablera nya arbetsplatser i Västra Götaland (4.2.4)

Varför:

Nya etableringar i vår region behöver samordnas för att locka fler investeringar.

Detta ska ske genom att ...

- Fortsätta utveckla och implementera ett gemensamt etableringsservicekoncept med hemsida och proaktiv marknadsföring samt ett gemensamt mottagningsarbete.

Fyrbodals kommunalförbund
www.fyrbodal.se
Postadress: Box 305, 451 18 Uddevalla
Besöksadress: Riverside, Museigatan 2, Uddevalla

Fyrbodals kommunalförbund – 14 kommuner samarbetar för tillväxt

Museigatan 2 • Box 305 • 451 18 Uddevalla
Vxl 0522-44 08 20 • Fax 0522-145 54 • kansli@fyrbodal.se
www.fyrbodal.se